
*Zákon o svobodném přístupu k
informacím
I. část*

Miroslav Jurman

Svobodný přístup k informacím

12.10.2007

Základní údaje

- Provádí právo na informace zaručené čl. 17 Listiny základních práv a svobod
- Vyhlášen pod č. 106/1999 Sb.
- Účinnost od 1.1.2000
- Upravuje pravidla po poskytování informací a podmínky práva svobodného přístupu k nim

Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy

- Doporučení R (81) 19 ze dne 25.11.1981 požaduje splnění těchto principů:
 - Každá osoba má právo obdržet informace uchovávané státními orgány
 - Žadatel není povinen prokazovat důvody své žádosti
 - Přístup k informacím má být uplatňován na principu rovnosti
 - Informace mají být poskytnuty v přiměřené lhůtě
 - Státní orgán musí sdělit důvody odepření informací
 - Zamítnutí žádosti musí být přezkoumatelné

Povinné subjekty (§ 2)

- Subjekty s úplnou informační povinností
 - Státní orgány
 - Územní samosprávné celky a jejich orgány
 - Veřejné instituce
- Subjekty s částečnou informační povinností
 - Pouze v rozsahu, v němž jim zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob v oblasti veřejné správy

Úplná informační povinnost

■ Státní orgány

- Ústavní orgány státu (Prezident, vláda, Parlament, Ústavní soud, státní zastupitelství, NKÚ, ČNB)
- Ústřední orgány státní správy (ministerstva, Český statistický úřad, Ú. zeměměřičský a katastrální, ÚOHS, SÚJB, NBÚ atd.)
- Územní orgány státní správy (finanční, pracovní, matriční, ČSSZ, katastrální, školské atd.)
- Veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory (Policie, HZS, vězeňská služba)

Úplná informační povinnost

- Orgány územní samosprávy
 - Orgány obcí a krajů (obecní a městský úřad, ÚMČ, magistrát, zastupitelstvo, rada, starosta či primátor, hejtman, městská policie)
- Veřejné instituce
 - Zřízeny aktem veřejné moci (zákonem, aktem moci výkonné nebo územní samosprávy)
 - Povodí řek, Lesy ČR, České dráhy, školy, Česká televize, ČTK, Akademie věd, veřejné fondy a nadace atd.
 - Původní znění zákona uvádělo: veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky

Částečná informační povinnost

- Subjekty na něž byl zákonem přenesen výkon veřejné moci v určité vymezené (úzce specializované) oblasti
 - Veřejnoprávní korporace (profesní komory)
 - Fyzické osoby nadané výkonem veřejné moci (soudní exekutor, notář, lesní stráž, děkan, ředitel školy atd.)
 - Právnícké osoby nadané výkonem veřejné moci (Burza cenných papírů)

Výlučka z působnosti zákona

- Infce, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví (patenty, ochranné známky, označení původu)
- Další infce, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti (náležitosti žádosti, lhůty, opravné prostředky) – např. zákon o právu na infce o životním prostředí

Výluky z působnosti zákona

- Dotazy na názory
co si úřad myslí o ...
- Budoucí rozhodnutí
jak úřad rozhodne o ...
- Vytváření nových informací

Základní pojmy zákona (§ 3)

- odst. 2 – internetový přístup
- odst. 3 – vymezení pojmu informace
„jakýkoli obsah nebo jeho část v jakékoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního“
- odst. 4 výslovně vylučuje počítačový program

Základní pojmy zákona

- odst. 5 – zveřejněná informace
„... umístěná v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby...“
- odst. 6 – doprovodná informace
úzce souvisí s požadovanou infcí – důležité zejména v souvislosti s odepřením poskytnutí infce

Poskytování informací (§ 4)

- Poskytnutím na žádost - § 13 a násl.
 - Ve formátu a jazyce dle žádosti
 - odst. 5 preferuje elektronickou komunikaci (s přihlédnutím k povaze žádosti)

- Zveřejněním
 - Ve všech formátech a jazycích v nichž byla vytvořena
 - elektronicky též v dostupném formátu

Zveřejňování informací (§ 5)

- Informace zveřejněné ze zákona - § 5 odst. 1 písm. a) – j)
- Informace zpřístupněné ze zákona – odst. 2
- obojí podle odst. 4 též na internetu (nevztahuje se na fyzické osoby)
- Informace zveřejněné v návaznosti na jejich poskytnutí na žádost – odst. 3
- Dostupnost veřejných registrů na internetu – odst. 5 (obchodní rejstřík, katastr nemovitostí)

Omezení práva na informace

- Ochrana utajovaných infcí
- Ochrana osobních údajů
- Ochrana obchodního tajemství
- Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů
- Další omezení
- Za podmínek § 12 – infce se poskytne za vyloučení zákonem stanovených výjimek
právo odepření trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření

Ochrana utajovaných informací (§ 7)

- Odkazuje na zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
- Čtyři stupně utajení (a bezpečnostních prověrek)
 - Vyhrazené
 - Důvěrné
 - Tajné
 - Přísně tajné

Ochrana osobních údajů (§ 8a a 8b)

- Infce týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje budou poskytnuty jen v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů
- Základní osobní údaje v rozsahu § 8b odst. 3 budou poskytnuty o příjemci veřejných prostředků – s výjimkou veřejných prostředků v oblastech dle odst. 2

Ochrana obchodního tajemství (§ 9)

- § 17 obchodního zákoníku:

Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.

§ 9 odst. 2 ZSPI – to, že někdo je příjemcem veřejných prostředků a v jakém rozsahu, nemůže být obchodním tajemstvím

Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů

- § 10 ZSPI
- Nelze se úspěšně ptát finančního úřadu na výši daňové povinnosti osoby
- ČSSZ na výši dávek sociální podpory konkrétní osoby
- Zdravotní pojišťovny na výši pojistného placeného konkrétní osobou atd.

Další omezení (§ 11)

- Poskytnutí lze omezit u vnitřních pokynů a personálních předpisů povinného subjektu a u nové informace vzniknuvší při přípravě rozhodnutí (dokud nebude rozhodnuto)
- Informace nebude poskytnuta dále např.
 - Pokud by byla narušena ochrana autorských práv třetích osob
 - Pokud se jedná o informace poskytnuté při kontrole kontrolovaným; poskytují se výstupy kontrolujícího

Další omezení

- Nebude poskytnuta informace o:
 - Probíhajícím trestním řízením
 - Rozhodovací činnosti soudů, s výjimkou pravomocných rozsudků
 - Plnění úkolů zpravodajských služeb
 - Kontrolách NKÚ či činnosti ministerstva vnitra při boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
 - Jde o infci, které je předmětem autorskoprávní ochrany a je v držení subjektů dle odst. 5 písm. a) – e)

Otázky a komentáře

Děkuji za pozornost.

miroslav.jurman@nssoud.cz

Tel.: 542532426